

4. O VÝZNAMU
MEDIÁLNÍ PRÁCE
V CÍRKVI

O VÝZNAMU MEDIÁLNÍ PRÁCE V CÍRKVI

Výzva Výboru evropských biskupů pro sdělovací prostředky (CEEM) biskupským konferencím Evropy

kdo od nás?

1. Spojování Evropy do společného informačního prostoru je na dosah ruky. Nové informační a komunikační technologie mění nejen média, ale vedou i k hlubokým hospodářským a společenským změnám: mění od základů pracovní metody, podnikovou organizaci, formy vzdělávání ve školách i v podnicích, ovlivňují volný čas lidí, život rodin, způsob mezilidských vztahů a vzájemné komunikace. Vytvářejí dokonce i nové virtuální reality. Sdělovací prostředky a nové informační a komunikační technologie náleží dne s k nejdůležitějším kulturním, sociálním a ekonomickým činitelům našich evropských společností a států.

2. Jako církve v různých evropských zemích jsme částí tohoto tvořícího se informačního prostoru. Obklopuje nás "kultura médií", která je zároveň výzvou, abychom ji spoluvytvářeli.

Naše zkušenosti s touto kulturou médií jsou dvojnásobné: na jedné straně víme, že komunikace patří k podstatě člověka, protože teprve ona mu umožňuje společenství s druhými a s Bohem a zároveň je nejvlastnější starostí církve, které je uloženo veřejně hlásat Boží zjevení lidem celého světa. Na druhé straně máme se sdělovacími prostředky často i negativní zkušenosti: pozorujeme jejich jednostrannou kritičnost vůči církvi, orientaci na skandály, pohrdání hodnotami a zjednodušování pravdy, takže v řadě případů nedostatečně popisují skutečnosti církevního života.

Váhavě a defenzívně reagovat se zdá být snazší než učinit zadosť možnostem a výzvám kultury médií. Avšak církve, která se stahuje do izolace, mluví nakonec jen k sobě a neplní poslání zvěstovat lidem evangelium Ježíše Krista.

3. Církev sama je ve své podstatě založena na komunikaci, protože ta vede ke společenství (*communio*) s Bohem a lidmi. Jako společenství věřících, "církev je totiž v Kristu jakoby svátost neboli znamení a nástroj vnitřního spojení s Bohem a jednoty celého lidstva"¹. Různé formy vnitro-

1 Věřoučná konstituce o církvi *Lumen gentium*, 1.

církevní komunikace musí proto podporovat a rozvíjet toto *communio* a sloužit výměně názorů uvnitř církve. Kvalitu církve jako společenství můžeme měřit také podle kvality její vnitřní komunikace. Ta je zároveň předpokladem věrohodné komunikace se světem.

4. I když spoluodpovědnost biskupů za sdělovací prostředky a jejich používání zdůrazňují pastorační instrukce Papežské rady pro sdělovací prostředky *Communio et progressio*² a *Aetatis novae*³, zjišťujeme stále, že v řadě církevních oblastí se nedostatečně respektuje význam komunikace i sdělovacích prostředků.

5. Naléhavě proto prosíme biskupské konference, aby s ohledem na množství úkolů, které jsou před nimi, věnovaly svou pozornost následným bodům a konkrétním návrhům. Chápeme je jako počáteční kroky, které musíme učinit, abychom odpověděli na výzvy dneška a lépe plnili svou odpovědnost za oblast sdělovacích prostředků.

I. Věrohodnost a profesionalita informační a mediální práce v církvi

Podstatné prvky:

- Uznání vlastních zákonitostí médií⁴ a důsledná organizace informační a mediální práce na všech církevních úrovních podle profesionálních měřítek.
- Jmenování stálých tiskových mluvčích, kdo musí být přímo informováni o všech podstatných událostech⁵.
- Podpora svobodné výměny informací a názorů na všech církevních úrovních⁶ a striktní omezení utajovaných církevních informací⁷.
- Podpora katolické mediální práce (tisková a elektronická média, mediální pedagogika) jejich morálním uznáním, věcnou pomocí a v případě potřeby i finančně.

- 2 Papežská rada pro sdělovací prostředky, pastorační instrukce o sdělovacích prostředcích *Communio et progressio*, 23. 5. 1971, zvl. 165nn.
- 3 Papežská rada pro sdělovací prostředky, pastorační instrukce o sdělovacích prostředcích *Aetatis novae*, 20 let po *Communio et progressio*, 22. 2. 1992, zvl. 20.
- 4 *Communio et progressio*, 14.
- 5 *Communio et progressio*, 174.
- 6 *Communio et progressio*, 120.
- 7 *Communio et progressio*, 121.

- Výrazný podíl na tvorbě veřejného mínění, mezi jiným aktivní a otevřenou prací s veřejností a důsledným pěstováním vztahů k pracovníkům sekulárních médií. Zde mají velkou odpovědnost i katoličtí novináři.

II. Stálé vzdělávání a doškolování kněží a pastoračních pracovníků a spolupracovníků v oblasti médií⁸

Podstatné prvky:

- Zavedení nauky o komunikaci jako integrální části teologického studia⁹.
- Uspořádání pastoračních a studijních týdnů a seminářů na mediální témata na diecézní, národní a evropské úrovni.
- Stálé informování všech biskupů o konkrétních iniciativách a novém vývoji v oblasti médií, aby inspirovali své pastorační spolupracovníky a mohli podporovat mediální práci v nejširším měřítku.
- Praktické mediální kursy (*Castings*).

III. Dbát na mediálně-pedagogickou odpovědnost církve¹⁰

Podstatné prvky:

- Posílení mediálně-pedagogických iniciativ v církevních školách, vzdělávacích zařízeních a farnostech.
- Širší využívání kritických možností v práci církevních médií (např. filmová kritika, kritické referáty v církevních časopisech).
- Zesílení ekumenické a mezinárodní spolupráce také se sekulárními institucemi v oblasti mediální pedagogiky.
- Uspořádání Světového dne sdělovacích prostředků včetně sbírek ve prospěch katolické publicistiky.

- 8 Kongregace pro katolickou výchovu, *Směrnice pro výchovu budoucích kněží ve sdělovacích prostředcích*, 19. 3. 1986; *Směrnice pro přípravu vychovatelů v seminářích*, 4. 11. 1993, zvl. 37-39; srv. také *Aetatis novae*, 18; *Communio et progressio*, 108, 111.
- 9 *Communio et progressio*, 108, 111.
- 10 UNDA/WACC - evropská pracovní skupina, *Memorandum zodpovědným vedoucím evropských církví, AV - Výchova k médiím - pastorační a sociální nutnost*, Budapešť, 1994.

IV. Přihlížet k pastorační a celospolečenské důležitosti médií ve všech pracovních oblastech biskupských konferencí a diecézí

Podstatné prvky:

- Přihlédnout k možnostem a účinkům médií v pastorační rodině, mládeži a farnostech.
- Do učebních plánů začlenit i výchovu ke kritickému a pedagogickému využívání médií.
- Evropská církevní grémia se mají rovněž zabývat otázkami médií a podporovat výměnu v oblasti médií.

V. Vypracování pastoračních plánů pro sdělovací prostředky v diecézích a biskupských konferencích¹¹

Podstatné prvky:

- Rozbor silných a slabých stránek dosavadní komunikační a mediální praxe, jejich cílů a zvláštních potřeb.
- Přiměřený ohled na regionální a místní poměry.
- Zapojení zástupců katolických organizací pro média a odborníků místních médií.
- Zesílená koordinace mediální práce na diecézní, národní i evropské úrovni podle zásad subsidiarity a solidarity.
- Pravidelná kontrola a přizpůsobení pastoračních plánů současným požadavkům a přiměřené finanční a osobní vybavení mediálních pracovišť církve.

6. Dynamické přijetí a aplikace *Communio et progressio* a *Aetatis novae*, tj. také uplatnění jejich zásad v různých společenských a církevních mediálních souvislostech, zůstává pro církve důležitým a dosud nenaplněným úkolem. Je načase, abychom také s ohledem na vznik sjednocené Evropy usilovali o realizaci těchto základních myšlenek.

¹¹ Podle zásad obsažených v *Aetatis novae*, 23nn.